

Popularyzowanie regionalizmu wśród młodego pokolenia

Prezentacja autorstwa Joanny Bielskiej - sporządzona na podstawie obserwacji i doświadczeń własnych

Definicja regionalizmu według Słownika języka polskiego PWN

Słownik języka polskiego PWN

regionalizm

1. jęz. «cecha wymowy, forma gramatyczna, wyraz lub konstrukcja składniowa, właściwe mowie mieszkańców pewnego regionu»
2. «ruch społeczno-kulturalny, dążący do zachowania swoistych cech kultury danego obszaru»
3. «zespół cech etnograficznych i kulturowych, charakterystycznych dla danego regionu»

Według tej definicji można wyznaczyć cele edukacji regionalnej:

1.

Rozwijanie wiedzy dzieci już od najmłodszych lat o ich własnym regionie, o jego historii, geografii, architekturze, kulturze, tradycjach itp.

2.

Kształtowanie tożsamości regionalnej wśród dzieci i młodzieży, czyli swoistego poczucia przynależności do lokalnej społeczności i panującej w niej kultury.

Według tej definicji można wyznaczyć cele edukacji regionalnej:

3.

Rozwijanie zainteresowania oraz poczucia odpowiedzialności za środowisko, w jakim wychowują się młodzi ludzie.

4.

Kształtowanie postaw tolerancji, akceptacji i otwartości na inne wspólnoty regionalne, etniczne oraz religijne.

Otoczający nas świat jest bardzo różnorodny nie tylko pod względem środowiska i klimatu, ale także ludzi, którzy w nim mieszkają. Każde państwo ma coś, co je wyróżnia spośród pozostałych. Najczęściej są to obowiązujące w nim tradycje, obyczaje, religia czy ustroje polityczno-prawne, czyli wszystko to, co tworzy kulturę.

Na przykład Hiszpania kojarzy nam się nie tylko ze słonecznymi plażami, ale także z tradycyjnym tańcem Flamenco, który opiewają charakterystyczne stroje, muzyka i ruchy; lub z Corridą, czyli swoistą sztuką walki oko w oko z bykiem, która także jest tradycją praktykowaną od setek lat.

Z kolei Japonia znana obecnie jako światowy ośrodek technologiczny, jest krajem o niepowtarzalnej kulturze. Nigdzie indziej na świecie nie znajdziemy Nihongo, czyli oryginalnego języka i pisma japońskiego czy tak zachwycającej architektury.

Każdy kraj ma również swoje regiony, a w nich odrębne elementy regionalizmu, które wyróżniają je wśród innych.

Polska także należy do ciekawych krajów pod względem regionalizmu...

Czy elementy regionalizmu są zauważalne w naszym otoczeniu?

Odpowiedź na to pytanie będzie wybrzmiewać inaczej w zależności od regionu, w jakim się znajdujemy.

W regionach, jakie znam z obserwacji i doświadczeń – tak, regionalizm jest widoczny.

W Głogowie, czyli moim miejscu urodzenia oraz zamieszkania, na pierwszy rzut oka nie znajdziemy wielu elementów regionalizmu. Nie usłyszymy tu żadnej charakterystycznej gwary i nie zauważymy ludzi ubranych w stroje ludowe. Jednak, gdy przejdziemy się ulicami naszego urokliwego miasta, zauważymy, że dla Głogowian jest bardzo ważna historia i architektura. Głogów ma bardzo ciekawą historię – jest jednym z pierwszych grodów w Polsce, a w późniejszych latach odznaczył się na kartach historycznych w okresie wojny. Dzięki tak bogatej przeszłości, Głogów wszedł w posiadanie wielu pięknych, zabytkowych budynków, które są na bieżąco restaurowane. Kościół Świętego Mikołaja reprezentuje miasto jako ruina, tak samo jak mury obronne czy Sukiennice, które nie tak dawno temu zostały odkryte i oszklone. Mieszkańcy i władze z roku na rok coraz bardziej angażują się w renowację tak ważnych dla nas zabytków. Udało się odbudować i uruchomić ponownie teatr, koszary oraz „oddać” kościołowi Bożego Ciała po 70 latach dwa hełmy na wieżach. Uważam, że ważnym elementem, który charakteryzuje nasz region współcześnie jest także społeczność górników i hutników. Głogów i okolice słyną z nazwy „zagłębia miedziowego”. Ciekawą tradycją mieszkańców Głogowa jest również hejnał wybrzmiewający z wieży ratuszowej, którego można posłuchać codziennie w południe.

Czy elementy regionalizmu są zauważalne w naszym otoczeniu?

Bliskim memu sercu miastem jest także Inowrocław, więc o regionalizmie tego miasta i okolic pragnę dodać parę słów. W Inowrocławiu uderza od samego początku inna mowa mieszkańców. Kujawska gwara obejmuje niemalże całe województwo. Codziennie można spotkać się z wielofunkcyjnym „jo” czy zawołaniami „tej” lub „he”, a także wdzięcznym „nyc” i wieloma innymi, dłuższymi wyrazami. Kujawy posiadają również tradycyjne stroje i tańce, które są prezentowane mieszkańcom kilka razy w roku przez zespoły ludowe podczas różnych wydarzeń organizowanych przez władze miast.

Z doświadczenia wiem również, że w nadmorskiej miejscowości – Jastrzębiej Górze (Pilëce) – którą odwiedzam co roku, Kaszubów w tradycyjnych strojach można spotkać często na promenadzie, zwłaszcza w okresie letnim. Dzieci z Kaszub uczą się w szkołach podstawowych języka regionalnego oraz śpiewają z kaszubskich nut. Wiele restauracji, hoteli i ośrodków kultury nosi nazwy w lokalnym języku. Kaszubi posiadają także własne instrumenty i podwójne nazwy na znakach drogowych (nazwa miejscowości w języku polskim, pod spodem, na tym samym znaku, nazwa tej samej miejscowości w języku kaszubskim), co czyni ich regionem najbogatszym kulturowo ze wszystkich mi znanych osobiście.

Inowrocław

**Jastrzębia
Góra**

Głogów

Definicja dziedzictwa kulturowego według Wikipedii

Dziedzictwo kulturowe

Dziedzictwo kultury, in. dziedzictwo kulturalne^[1] – zasób rzeczy materialnych i niematerialnych wraz ze związanymi z nim wartościami duchowymi, zjawiskami historycznymi i obyczajowymi, uznawany za godny ochrony prawnej^[potrzebny przypis].

Definicję prawną dziedzictwa kultury podał prof. Jan Pruszyński w monografii *Dziedzictwo kultury Polski* (2001)^[2]:

„ (...) zasób rzeczy nieruchomości i ruchomych wraz ze związanymi z nim wartościami duchowymi, zjawiskami historycznymi i obyczajowymi uznawanymi za podstawę ochrony prawnej dla dobra konkretnego społeczeństwa i jego rozwoju oraz dla przekazania ich następnym pokoleniom, z uwagi na zrozumiałe i akceptowane wartości historyczne, patriotyczne, religijne, naukowe i artystyczne, mające znaczenie dla tożsamości i ciągłości rozwoju politycznego, społecznego i kulturalnego, dowodzenia prawd i upamiętniania wydarzeń historycznych, kultywowania poczucia piękna i wspólnoty cywilizacyjnej. ”

— Dziedzictwo kultury Polski, t. 1,

I. ŚREDNIOWIECZE

Historia

Kultura

Wybrane zagadnienia

1. Gród piastowski
2. Miasto: rozwój struktury społecznej i urbanistycznej, symbole miejskie
3. Urbanistyka i architektura: zamek, system obwarowań
4. Architektura: ratusz i urządzenia handlowe na rynku
5. Architektura: kościoły i klasztory
6. Kolegiata jako ośrodek średniowiecznej kultury
7. Kultura zgromadzeń zakonnych
8. Mecenat artystyczny Piastów
9. Mecenat artystyczny Zygmunta Jagiellończyka
10. Jan z Głogowa, głogowianie w kulturze europejskiej

II. WCZESNY OKRES NOWOŻYTNY (1526–1741)

Historia

Kultura

Wybrane zagadnienia

1. Architektura: ratusz
2. Architektura: zamek
3. Architektura i sztuka: kolegiata
4. Architektura i sztuka: kościół i kolegium jezuitów
5. Szkoła i teatr jezuicki. Kulturotwórcza rola pozostałych zakonów
6. Reformacja, Kościół Pokoju
7. Głogowski rzeźbiarz Johan Pol i sztuka reformacji
8. Andreas Gryphius. Dziejopisarstwo
9. Cechowe rzemiosło artystyczne
10. Twierdza nowożytna

Dziedzictwo kulturowe Głogowa do 1945 r. (opracowane przez Towarzystwo Ziemi Głogowskiej)

III. OKRES NOWOŻYTNY (1742-1945)

Historia

Kultura

Wybrane zagadnienia

1. Architektura i sztuka, kościół ewangelicki „Schifflein Christi”
2. Architektura: Christian V. Schultze
3. Architektura: ratusz
4. Twierdza nowożytna.
5. Rozwój przestrzenny i architektura w latach 1903-1933
6. Szkolnictwo
7. Działający w Głogowie malarze i rzeźbiarze
8. Głogowscy i działający w Głogowie pisarze. Dziejopisarstwo
9. Teatr Miejski – działalność
10. Drukarze. ruch wydawniczy
11. Gmina żydowska

Źródło:

http://www.glogow.pl/tzg/biblioteka_mulimedialna/regionalizm.pdf

Czy dziedzictwo kulturowe jest znane i rozpoznawalne w moim regionie?

Tak jak już wspomniałam wcześniej w mojej prezentacji, Głogów jest moim rodzinnym miastem, tak więc odpowiedź na to pytanie będzie dotyczyło wyłącznie tej miejscowości. Uważam, że dziedzictwo kulturowe w moim regionie jest powszechnie rozpoznawalne przez każdego mieszkańca, nawet tych najmłodszych. Już w szkołach podstawowych na lekcjach historii uczymy się nie tylko o przeszłości naszego miasta, ale także wyruszamy na wycieczki na przykład do Zamku Księżąt Głogowskich, który od lat pełni funkcję muzeum archeologiczno-historycznego. Tam Głogowianie oraz turyści spoza naszego miasta mogą dowiedzieć się wielu ciekawostek o tym, jak wyglądało nasze miasto od czasów grodu głogowskiego aż po dzień dzisiejszy, jak żyli nasi przodkowie oraz jakich prac się imali. Wieża ratuszowa jest kolejnym przykładem, gdzie mieszkańcy miasta mogą zapoznać się z dziedzictwem kulturowym. Wnętrze wieży ratuszowej jest wypełnione infografikami, z których można dowiedzieć się wiele informacji o Głogowie, a wszystko to zamknięte jest w projekcie „schody do historii”. Głogowianie z pewnością są świadomi jak bogate dziedzictwo kulturowe znajduje się w regionie. Zamek, ratusz, Kolegiata, kościoły i klasztory, a także wiele innych zabytkowych miejsc, jak na przykład mury obronne czy pomnik Jana z Głogowa – wszystko to jest na co dzień prezentowane przez miasto dla mieszkańców oraz turystów.

Czy młodzież chętnie uczestniczy w wydarzeniach związanych z przeszłością Głogowa?

Miasto co roku proponuje wiele imprez historycznych. Od nocy w muzeum, przez inscenizacje bitew, po prezentacje czołgów i innych sił wojskowych. Uważam, że każde takie wydarzenie jest unikalne i warte zobaczenia. W mojej opinii, największym widowiskiem do tej pory była inscenizacja, która odbyła się 11 lat temu na 900. rocznicę obrony Głogowa. Specjalnie na tę okazję wybudowano na Górkowie gród. W wydarzeniu brało udział ponad 300 osób z bractw rycerskich z Polski i Czech. Sama byłam jednym z widzów tego fenomenalnego wydarzenia, mając zaledwie 12 lat. Według mnie, w wydarzeniach historycznych naszego miasta biorą udział nie tylko dzieci i młodzież, ale całe rodziny, włącznie z najstarszymi ich członkami. Na corocznej nocy muzeum, pojawia się najwięcej zwiedzających w wieku młodzieńczym. Jednak najbardziej zachęcającym widowiskiem dla młodego pokolenia są pokazy czołgów i innych militariów.

“

Regionalizm poprzez
emocjonalny kontakt
z „małą ojczyzną”
pozwala zbliżyć
to, co nasze i małe
ku temu, co wielkie...

~ ks. Janusz St. Pasierb

Dziękuję!
Prezentację wykonała: Joanna Bielska